

признаки: в форме изъявительного наклонения, настоящего времени, единственного числа, 1-го лица; в предложении – сказуемое.

Учитесь³ культуре общения, будьте всегда вежливы и доброжелательны.

Учитесь – глагол; начальная форма – *учиться*; постоянные грамматические признаки: несовершенного вида, возвратный, непереходный, возвратно-среднего залога, II спряжения; непостоянные грамматические признаки: в форме повелительного наклонения, множественного числа, 2-го лица; в предложении – главный член в форме сказуемого.

Если бы понадобилось назвать величайший роман в мире, я выбрал бы³ «Войну и мир» Л. Толстого (Дж. Голсуорси).

Выбрал бы – глагол; начальная форма – *выбрать*; постоянные грамматические признаки: совершенного вида, невозвратный, переходный, действительного залога, I спряжения; непостоянные грамматические признаки: в форме сослагательного наклонения, единственного числа; в предложении – сказуемое.

Жить³ – Родине служить (Пословица).

Жить – глагол; в начальной форме; постоянные грамматические признаки: несовершенного вида, невозвратный, непереходный, вне залога, I спряжения; в предложении – подлежащее.

ЛИТЕРАТУРА

1. *Гужва Ф. К.* Морфология русского языка / *Ф. К. Гужва.* – К. : Рад. школа, 1987. – 233 с.

*Рукомсда Вікторія
Вінниця*

НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКІЙ ГРАМАТИЦІ СТУДЕНТІВ НАПРЯМУ ПІДГОТОВКИ «ФІЛОЛОГІЯ. ПЕРЕКЛАД (НІМЕЦЬКА, АНГЛІЙСЬКА МОВИ)» (НА МАТЕРІАЛІ ІМЕННИКОВИХ І ПРИКМЕТНИКОВИХ КАТЕГОРІЙ)

1. У мовознавстві ще немає єдиного загальноприйнятого трактування граматичної категорії. Граматична категорія — система протиставлених одна одній однорідних граматичних величин (граматичних форм із однорідним значенням). Граматичною категорією є категорія числа, роду. Одні вчені інтерпретують граматичну категорію дуже широко, відносячи до неї всі групи граматичних одноманітностей. Німецький мовознавець Якоб Грімм (1785-

1863) у «Граматичі німецької мови» (1819-1837) порівнює всі германські мови, починаючи з німецької й закінчуючи англійською [2: 15]. Мабуть, тут поняття *граматичної категорії* не претендує на термін, як не претендують на терміни у деяких працях поняття рівня, структури, системи і поля.

Аналіз граматичного складу германських мов відображений у працях Ю. Крижанич, Ф. Сассети, Ф. Шлегеля, Ф. Боппа [1: 34].

Актуальність теми дослідження зумовлена необхідністю поглибленого вивчення лексичного і граматичного складу англійської та німецької мов, які належать до індоевропейської мовної сім'ї. Їхній граматичний склад має ряд спільних та відмінних граматичних категорій.

Мета роботи – виявлення спільних і відмінних рис граматичних категорій іменника і прикметника у деяких германських мовах з метою кращого засвоєння цього матеріалу студентами першого курсу ОС «Бакалавр» напряму підготовки «Філологія. Переклад (німецька, англійська мови)».

Матеріал дослідження становлять такі граматичні категорії: категорія однини та множини іменника, категорія роду та ступенів порівняння прикметників в англійській та німецькій мовах.

Множина іменників в англійській мові утворюється шляхом додавання закінчення *-(e)s* до іменників однини: *a dog-dogs* 'собака-собаки'; *a student-students* 'студент-студенти'; *a tomato-tomatoes* 'помідор-помідори'; *a watch-watches* 'годинник-годинники'; *a box-boxes* 'коробка-коробки'; *a photo-photos* 'фотографія-фотографії' [4: 15].

За загальним правилом утворення множини іменники німецької мови приймають у множині суфікси, які не змінюються при відмінюванні. Іменники чоловічого роду приймають суфікси *-e*, *-er* та кореневі голосні *a*, *o*, *u* змінюються на *ä*, *ö*, *ü*, *-en*: *ein Tisch – Tische* 'стіл-столу'; *ein Mann – Männer* 'чоловік-чоловіки'; *ein Mensch – Menschen* 'людина-люди'. Іменники жіночого роду приймають суфікс *-en* або *-e* та умлаут: *eine Lampe – Lampen* 'лампа-лампи'; *eine Hand – Hände* 'рука-руки'. Іменники середнього роду приймають суфікс *-e*, *-er*, *-s*: *ein Spielzeug – Spielzeuge* 'іграшка-іграшки'; *ein Kind – Kinder* 'дитина-діти'; *ein Kino – Kinos* 'кінотеатр-кінотеатри' [3: 18].

2. Порівнюючи категорію однини та множини в англійській та німецькій мовах деякі іменники німецької мови іншомовного походження утворюють множину *не за загальними правилами*, а за допомогою суфікса *-s* що є типовим для утворення множини іменників англійської мови: нім. *der Park – die Parks*, англ. *a park – parks* 'парк-парки'; нім. *das Hotel – die Hotels*, англ. *a hotel – hotels* 'готель – готелі'; нім. *der Chef – die Chefs*, англ. *a chef-chef* 'шеф-шефи'; нім. *das Kasino – die Kasinos*, англ. *a casino – casinos* 'казино-казино'; нім. *die Kamera die Kameras*, англ. *a camer – camera* 'камера-камери'; нім. *das Auto – die Autos* 'автомобіль-автомобілі'; нім. *das Kino – die Kinos* 'кінотеатр – кінотеатри'.

Іменники латинського походження німецької мови із суфіксом *-(i)um* у множині змінюють його на суфікс *-(i)en*: нім. *das Datum – die Daten* ‘дата – дати’; нім. *das Museum – die Museen* ‘музей-музеї’; нім. *das Aquarium – die Aquarien* ‘акваріум-акваріуми’. Іменники англійської мови грецького та латинського походження зберегли форму множини вихідних мов: англ. *datum – data* ‘дані’; *addendum – addenda* ‘доповнення’; *memorandum – memoranda* ‘меморандум-меморандуми’; *phenomenon – phenomena* ‘феномен – феномени’, *crisis – crises* ‘криза-кризи’ [6: 262].

Категорія роду є характерною як для англійської так і для німецької мов. На відміну від категорії роду іменників англійської мови, де рід визначається за значенням, іменники однини німецької мови мають три роди: чоловічий (нім. *der Computer* ‘комп’ютер’, *der Kugelschreiber* ‘ручка’, жіночий (нім. *die Frau* ‘жінка’; *die Blume* ‘квітка’) і середній (нім. *das Buch* ‘книга’; *das Haus* ‘будинок’). Граматичний рід властивий не тільки назвам істот, а й іменникам, що означають предмети або абстрактні поняття напр. нім. (*das Wasser* ‘вода’ – *das Neutrum* ‘середній рід’, *die Schokolade* ‘шоколад’ – *die Femininum* ‘жіночий рід’), що не характерно для іменників зі значенням абстрактних понять в англійській мові (*water* ‘вода’; *chocolate* ‘шоколад’; *juice* ‘сік’). У німецькій мові прості іменники не мають формальних ознак, що вказували б на рід. Рід іменників визначається за артиклем, за закінченням прикметника або займенника, що стоїть перед іменником: нім. *der Wald* ‘ліс’ – *die Wiese* ‘луг’ – *das Feld* ‘поле’, *dieser Wald* ‘цей ліс’ – *diese Wiese* ‘цей луг’ – *dieses Feld* ‘це поле’, *grüner Wald* ‘зелений ліс’ – *grüne Wiese* ‘зелений луг’ – *grünes Feld* ‘зелене поле’. На відміну від категорії роду англійської мови, артикль, прикметник чи займенник, який передує іменнику, не впливає на визначення роду: англ. *a teacher* ‘вчитель’; *a student* ‘студент’; *a lesson* ‘урок’ [6: 360].

Утворення ступенів порівняння прикметників виражених афіксами (англ. *large* ‘великий’ – *larger* ‘більший’ – *the largest* ‘найбільший’; нім. *interessant* ‘цікавий’ – *interessanter* ‘цікавіший’ – *der interessantest* ‘найцікавіший’) та аналітично (англ. *interesting* ‘цікавий’ – *more interesting* ‘цікавіший’ – *the most interesting* ‘найцікавіший’; нім. *Interessant* ‘цікавий’ – *interessanter* ‘цікавіший’ – *am interessantesten* ‘найцікавіший’) є спільним для обох мов [5: 257].

3. При поданні граматичного матеріалу наголошується на спільних та відмінних рисах граматичних категорій іменника і прикметника англійської та німецької мови [6: 275]. На заняттях слід поєднувати лексико-граматичний, соціо-культурний та комунікативний методи навчання іноземних мов. Застосування нестандартних методик, поєднання декількох методів навчання значно прискорює оволодіння студентами комунікативних навичок та робить навчальний процес цікавим та пізнавальним.

4. Таким чином, порівнюючи граматичні категорії іменника та прикметника в англійській та німецькій мовах ми виявили такі спільні риси як: утворення множини іменників іншомовного походження та ступенів порівняння прикметників англійської та німецької мов за аналогічним принципом властивим англійській мові. Проаналізувавши категорію роду в англійській та німецькій мовах було виявлено певні відмінності, які впливають на визначення роду в англійській та німецькій мовах. Тому, порівняльний аналіз граматичних категорій іменника та прикметника в англійській та німецькій мовах є доцільним для студентів напряму підготовки «Філологія. Переклад (німецька, англійська мови)».

ЛІТЕРАТУРА

1. *Ботт Ф.В.* Порівняльна граматики індогерманських мов / Ф. В. Ботт. – Нью-Йорк: Академічна преса, 1973. – 34 с.
2. *Praninskas J.* Rapid Review of English Grammar / Englewood Cliffs N.J.: Prentice-Hall, 1977. – 48 p.
3. *Камянова Т.* Практический курс немецкого языка / Т. Камянова. – Москва: Дом славянской книги, 2009 – 18 с.
4. *Каушанская В.Л.* Грамматика английского языка / В. Л. Каушанская – Москва: Страт, 2000. – С.18–22.
5. *Карпенко Ю. О.* Вступ до мовознавства / Ю. О. Карпенко – Київ: Логос, 2006. – 257 с.
6. *Кочерган М. П.* Вступ до мовознавства / М. П. Кочерган – Київ: Логос, 2000 – 262 с.

*Солодовник Оксана
Вінниця*

СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОТИСТАВНИХ УТОЧНЮВАЛЬНИХ КОНСТРУКЦІЙ У ПУБЛІЦИСТИЧНОМУ СТИЛІ В СУЧАСНІЙ НІМЕЦЬКІЙ МОВІ

Починаючи з другої половини ХХ століття таке мовне явище, як уточнення опиняється в центрі уваги багатьох дослідників-лінгвістів пострадянського простору. Особливості структури та семантики уточнення розглянуті у працях Ф. Н. Бондаренко [2], Т. А. Александрової [1], Л. В. Захарової [3], М. Я. Оленяк [5] та ін.

Противставлення – один з неспеціалізованих та маркованих засобів вираження уточнення. Противставні уточнення мають за основу так звані